

Research Article

The relationship between the use of virtual social media and Academic Performance of Medical Sciences Students in Zahedan

Afsaneh Karimi¹ , Javid Dehghan Haghighi² , Ali Aliabadi³ , * Jahanpour Alipour⁴

1. Pregnancy Health Research Center, Zahedan University of Medical Sciences, Zahedan, Iran.
2. Department of Community Medicine, School of Medicine, Zahedan University of Medical Sciences, Zahedan, Iran.
3. Department of Health Information Technology, School of Allied Medical Sciences, Zahedan University of Medical Sciences, Zahedan, Iran.
4. Health Human Resources Research Center, School of Health Management and Information Sciences, Shiraz University of Medical Sciences, Shiraz, Iran.

Use your device to scan
and read the article online

Citation: Karimi A, Dehghan Haghighi J, Aliabadi A, Alipour A. The relationship between the use of virtual social media and Academic Performance of Medical Sciences Students in Zahedan. *Journal of Modern Medical Information Science*. 2025; 11(2):173-186. [In Persian]

10.48312/jmis.11.2.97.3

Article Info:

Received: 23 Jul 2025
Accepted: 10 Sep 2025
Available Online: 20
Sep 2025

Key Words:

Social Media,
Academic Performance,
Educational Status, Social
Networking.

ABSTRACT

Introduction: Virtual social networks have transformed how students interact and learn. This study aimed to determine the relationship between social network use and the academic performance of students at Zahedan University of Medical Sciences.

Methods: This applied study employed a descriptive-analytical design and was conducted in 2024. The research population consisted of 4,162 students. The sample size was determined as 352 based on Morgan's table, which was then increased to 387 to account for an additional 10%. The data collection instrument was a researcher-made questionnaire consisting of two sections (12 demographic items and 12 main items). Data were analyzed using descriptive statistics and Pearson's correlation test.

Results: The majority were undergraduate students (63.6%) and lived in dormitories (64.2%). The most frequently used social networks were WhatsApp, Telegram, and Instagram, primarily for entertainment (81.7%) and maintaining friendships. Eighty-four percent of participants used social networks daily, with an average usage of 3–4 hours per day. Significant relationships were found between grade point average (GPA) and the extent of social network use during the academic semester, membership prior to university entry, residing in dormitories, and lower levels of parental education ($P < 0.05$). Students with higher social media use, longer membership history, dormitory residence, and less educated parents reported lower mean GPAs.

Discussion: Healthcare High levels of social network use are associated with lower academic GPAs. Early membership, dormitory residence, and lower parental education are also linked to poorer academic performance. Time management training and the promotion of purposeful social network use are essential to improving academic outcomes.

* Corresponding Author:

Dr Jahanpour Alipour
Address: Shiraz University of Medical Sciences, Shiraz, Iran.
E-mail: jahanpour.alipour@gmail.com

Extended Abstract

Introduction:

The expansion of information and communication technologies has given rise to a new generation of internet tools and users, facilitating extensive two-way interaction. This phenomenon has significantly increased the use of web-based social media platforms, which enable wide-ranging social interactions and have led to the current era being termed the “Age of Networks.” These platforms have become one of the most influential services, creating profound transformations in educational and social systems globally. While their positive features include rapid data transfer, information dissemination, and easy access, significant drawbacks such as internet addiction, academic decline, reduced concentration, weakened communication skills, and identity crises have also been reported.

In student life, these networks have become indispensable, directly affecting all academic aspects. Although they are effective in facilitating communication, they can lead to reduced study time and increased levels of anxiety and stress. However, social media is not solely negative; it possesses considerable educational potential. They can enhance group critical thinking, team-based research-oriented learning, and collective problem-solving, providing a platform for producing, sharing, and even creating new knowledge. Therefore, with proper management and alignment with scientific needs, they can become useful and effective tools for transforming education.

Given the novelty of this phenomenon, its exponential growth, and the particular need of medical students for up-to-date information, this research examines the impact of social networks on the academic performance of students at Zahedan University of Medical Sciences.

Methods:

This study was an applied, descriptive-analytical study conducted in 2024. The study population consisted of 4162 students enrolled at Zahedan University of Medical Sciences in 2024, who had completed at least one semester of their studies. Using Morgan’s table, the sample size was estimated to be 352 individuals. An additional 10% was added for

assurance, resulting in a final sample of 387 students. The sampling method was convenience sampling. Data were collected using a researcher-made questionnaire, which was developed based on previous similar studies. The questionnaire consisted of two main parts: demographic information with 12 questions and the main body of the questionnaire with 12 questions. In this study, academic performance was measured by cumulative GPA, and social media use was measured by the number of hours spent on these platforms.

To determine content validity, the questionnaire was reviewed by seven specialists in health information management and medical education to assess its content validity. Items for which there was disagreement were revised. Grammar, appropriate word choice, and proper placement of items were also evaluated. The content validity ratio (CVR) and the content validity index (CVI). Items with a score greater than 0.75 were approved.

To determine reliability, the questionnaire was administered to 20 students, and its reliability was confirmed using the test-retest method and a Cronbach’s alpha coefficient of 0.83. The level of agreement and the kappa statistic were calculated for each item. The content validity index for all items was estimated to range from 0.82 to 0.94.

Results:

The present study was conducted with the participation of 383 students from Zahedan University of Medical Sciences. The mean age of the participants was 21.7 ± 2.55 years. The majority of the sample were male (57.7%), single (91.7%), and living in dormitories (64.2%). Most of them were studying at the undergraduate (63.6%) and general medicine (31.9%) levels. The mean cumulative grade point average (GPA) of the students was reported as 16.04 ± 1.35 .

The majority of students (79.8%) had experienced their first membership in social networks before entering university. The most commonly used platforms were WhatsApp (96.1%), Telegram (94.8%), and Instagram (86.8%). The primary motivation for use for most individuals was entertainment (81.7%) and communication with friends. Most participants (84.1%) used social networks daily, with an average usage of 3-4 hours, and the peak time of use was in the afternoon (44.6%).

Based on Pearson's correlation test, a statistically significant relationship was observed between a lower cumulative GPA and factors including: greater use of social networks during the semester ($P=0.022$), membership in social networks before university ($P=0.019$), residence in dormitories ($P=0.031$), and lower parental education level (for father: $P=0.010$; for mother: $P=0.037$).

Conclusion:

This research indicates a clear relationship between social media use and students' academic performance. Those who spent more time on social platforms achieved lower grade point averages. This pattern is linked to reduced academic engagement, lack of concentration, and poor time management. Many students used social media primarily for entertainment and maintaining friendships rather than educational purposes, which diverts attention from learning responsibilities.

Several factors were associated with lower academic achievement. Students who joined social media before entering university, those living in dormitories, and individuals whose parents had lower education levels showed significantly weaker academic outcomes. Specific motivations for using social media—seeking others' experiences, making new friends, and sharing images—were also linked to lower grades. Both the timing of initial exposure to social media and family background plays important roles in shaping academic trajectories.

Most students used social media daily for several hours, while study time remained very limited, even during exam periods. This imbalance between online social activity and academic effort appears key to declining performance. Despite the potential benefits of social media for collaboration and information access, uncontrolled and entertainment-focused use leads to negative consequences.

Widespread and unstructured use of social media, particularly when driven by non-academic motives, poses a serious challenge to students' educational success. It is essential to promote responsible use of virtual spaces, strengthen time management skills among students, and guide them toward academic applications of social media. Without such interventions, the negative impact on learning outcomes is likely to persist.

مقاله پژوهشی

رابطه بین استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی و عملکرد تحصیلی دانشجویان علوم پزشکی زاهدان

افسانه کریمی^۱، جاوید دهقان حقیقی^۲، علی علی‌آبادی^۳، * جهان پور علی‌پور^۴ ID

۱. مرکز تحقیقات سلامت حاملگی، دانشگاه علوم پزشکی زاهدان، زاهدان، ایران.
۲. گروه پزشکی اجتماعی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی زاهدان، زاهدان، ایران.
۳. گروه فناوری اطلاعات سلامت، دانشکده پیراپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی زاهدان، زاهدان، ایران.
۴. مرکز تحقیقات منابع انسانی سلامت. دانشکده مدیریت و اطلاع‌رسانی پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی شیراز، شیراز، ایران.

Use your device to scan and read the article online

Citation: Karimi A, Dehghan Haghighi J, Aliabadi A, Alipour A. The relationship between the use of virtual social media and Academic Performance of Medical Sciences Students in Zahedan. *Journal of Modern Medical Information Science*. 2025; 11(2):173-186. [In Persian]

doi 10.48312/jmis.11.2.97.3

چکیده

اطلاعات مقاله :

تاریخ دریافت: ۲۰ مرداد ۱۴۰۴

تاریخ پذیرش: ۱۰ شهریور ۱۴۰۴

تاریخ انتشار: ۳۰ شهریور ۱۴۰۴

هدف: استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی، روش تعامل و یادگیری دانشجویان را دگرگون ساخته است. این مطالعه باهدف تعیین رابطه بین استفاده از شبکه‌های اجتماعی و عملکرد تحصیلی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی زاهدان انجام شد.

روش‌ها: این مطالعه کاربردی با روش توصیفی-تحلیلی در سال ۱۴۰۳ انجام شد. جامعه پژوهش ۴۱۶۲ نفر از دانشجویان بودند. حجم نمونه براساس جدول مورگان، ۳۵۲ نفر تعیین گردید و با احتساب ۱۰ درصد نمونه اضافی به ۳۸۷ نفر افزایش یافت. ابزار گردآوری داده‌ها پرسشنامه محقق ساخته در دو بخش (۱۲ گویه جمعیت‌شناختی و ۱۲ گویه اصلی) بود. داده‌ها با استفاده از آمار توصیفی و آزمون همبستگی پیرسون تحلیل شدند.

نتایج: بیشتر شرکت‌کنندگان از مقطع کارشناسی (۶۳/۶ درصد) و ساکن خوابگاه (۶۴/۲ درصد) بودند. پرمصرف‌ترین شبکه‌های اجتماعی به ترتیب: واتس‌آپ، تلگرام و اینستاگرام با انگیزه اصلی، سرگرمی (۸۱/۷ درصد) و ارتباط با دوستان بود. ۸۴ درصد افراد به‌صورت روزانه و به‌طور میانگین ۴-۳ ساعت از شبکه‌های اجتماعی استفاده می‌کردند. رابطه معناداری بین معدل کل و میزان استفاده از شبکه‌های اجتماعی در طول ترم تحصیلی، عضویت قبیل از ورود به دانشگاه، سکونت در خوابگاه و تحصیلات پایین‌تر پدر و مادر وجود داشت ($P < 0.05$). دانشجویانی با استفاده بیشتر از شبکه‌های اجتماعی، سابقه عضویت طولانی‌تر، سکونت در خوابگاه و والدین با تحصیلات پایین‌تر داشتند، میانگین معدل کمتری گزارش نموده‌اند.

نتیجه‌گیری: استفاده زیاد از شبکه‌های اجتماعی با کاهش معدل تحصیلی مرتبط است. عضویت زودهنگام، سکونت در خوابگاه و تحصیلات پایین والدین نیز با عملکرد ضعیف‌تر همراه است. آموزش مدیریت زمان و ترویج استفاده هدفمند از شبکه‌های اجتماعی برای بهبود پیامدهای تحصیلی ضروری است.

کلیدواژه‌ها : رسانه‌های اجتماعی، عملکرد تحصیلی، وضعیت آموزشی، شبکه‌سازی اجتماعی.

*نویسنده مسئول:

دکتر جهان پور علی‌پور

نشانی: دانشگاه علوم پزشکی شیراز، شیراز، ایران.

پست الکترونیک: jahanpour.alipour@gmail.com

Copyright © 2025 The Author[s]. This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License [CC-BY-NC: <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/legalcode.en>], which permits use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited and is not used for commercial purposes.

مقدمه:

مطالعه، عملکرد تحصیلی و سایر مهارت‌های تحصیلی آن‌ها تأثیر مستقیم داشته است [۵، ۱]. اگرچه فعالیت در این‌گونه شبکه‌ها سبب تسهیل روابط دوستانه می‌شود ولی به همان میزان می‌تواند موجب کاهش زمان مطالعه دانشجویان و اختلال در روند تحصیلی آن‌ها شود [۴، ۱]. از جمله تأثیرات مهم منفی این‌گونه شبکه‌ها به‌ویژه در میان دانشجویان می‌توان به افزایش اضطراب و استرس در آن‌ها اشاره کرد اما شبکه‌های اجتماعی تنها اثرات منفی نداشته است و می‌توان با مدیریت مؤثر آن‌ها در فرایند آموزشی و یا درمانی از آن‌ها به‌طور بهینه در جهت اهداف آموزشی استفاده کرد [۸-۱۰]. شبکه‌های اجتماعی از طریق ابزارهای اینترنتی، تفکر انتقادی گروهی، یادگیری پژوهش محور تیمی و حل مسئله گروهی را تقویت می‌کنند و قدرت آن‌ها فقط به دلیل تولید و به اشتراک گذاشتن دانش بین اعضای آن نیست، بلکه امکان بازتاب دادن و تولید دانش جدید را نیز فراهم می‌آورند، در این شبکه‌ها، ایده‌ها تولید، به چالش کشیده شده، تغییر کرده و به‌وسیله شبکه بسیار بزرگی نقد و ارزیابی می‌شوند؛ بنابراین شبکه‌های اجتماعی می‌توانند ابزارهای مفید و مؤثری در حوزه آموزش بوده و باعث تحول و دگرگونی اساسی در این حوزه شوند به شرط آنکه متناسب به نیازهای دانشی و علمی آن‌ها به‌کارگیری و کنترل شوند [۱۴-۱۱]. با این حال، استفاده بیش‌ازحد از این شبکه‌ها می‌تواند اثرات بر سلامت روان، سلامت جسمی و زندگی اجتماعی آن‌ها تأثیرگذار باشند [۱۵].

براساس بررسی پژوهشگران مطالعات محدودی در کشور ایران در خصوص رابطه استفاده از شبکه اجتماعی و عملکرد تحصیلی دانشجویان انجام شده است. رضوانی و عجم استفاده افراطی از شبکه‌های اجتماعی مجازی را با کاهش درگیری تحصیلی و متعاقباً افت عملکرد دانشجویان مرتبط دانسته‌اند [۱۶]. شاهسون و همکاران نیز نشان داده‌اند که شبکه‌های اجتماعی با خدشه‌دار کردن تمرکز دانشجویان، موجبات خستگی در کلاس، افت تحصیلی و کمبود زمان برای آمادگی امتحانات را فراهم می‌کنند [۵]. براساس یافته‌های مطالعه رازقی و همکاران، شبکه اجتماعی رسمی تأثیر معناداری بر عملکرد تحصیلی دانشجویان تحصیلات تکمیلی نداشته است؛ در مقابل، شبکه اجتماعی غیررسمی

امروزه با گسترش کاربردهای فناوری اطلاعات و ارتباطات در زندگی روزمره، شاهد شکل‌گیری نسل جدیدی از ابزارهای اینترنتی و افزایش شمار کاربران اینترنت هستیم که امکانات بی‌شماری را برای روابط متقابل، مذاکره، گفتگو و به‌طور کلی ارتباط دوسویه فراهم آورده است [۳-۱]. این امر منجر به رشد فزاینده استفاده از شبکه‌های اجتماعی شده است. میزان استفاده از اینترنت و شبکه‌های اجتماعی مجازی چنان رو به گسترش است که نسل کنونی را «نسل شبکه» نام‌گذاری کرده‌اند. شبکه‌های اجتماعی، محیطی مبتنی بر وب هستند که طیف وسیعی از تعاملات اجتماعی با دوستان و اعضای خانواده را میسر می‌سازند، در حال حاضر شبکه‌های اجتماعی در بین کاربران مورد استقبال گسترده‌ای قرار گرفته که می‌توان آن را به‌عنوان یکی از تأثیرگذارترین سرویس‌های ارائه‌شده دانست که در سال‌های اخیر تحول شگرفی در نظام آموزشی و اجتماعی جهان و کشورهای مختلف به وجود آورده است، بنابراین می‌توان ادعا کرد که ما در عصر شبکه‌ها زندگی می‌کنیم، عصری که در آن شکل‌گیری شبکه‌های اجتماعی برخط، شیوه‌های ارتباط و اطلاع‌رسانی نوینی به عرصه گسترده ارتباطات اجتماعی معرفی کرده است [۶-۴].

انتقال سریع داده‌ها، اطلاع‌رسانی، دسترسی راحت به کالاهای موردنیاز از ویژگی‌های مهم شبکه‌های اجتماعی و فضای مجازی است، کم‌رنگ شدن حیا، اعتیاد اینترنتی، بی‌حوصلگی در بیرون از فضای مجازی، افت تحصیلی، گوشه‌گیری و عدم تمرکز به دلیل سرعت بالای تبادل اطلاعات، کاهش احساسات، کاهش ارتباطات واقعی، متن‌گرایی، کاهش تسلط بر مهارت‌های کلامی و خواندن و نوشتن، بحران هویت، به خطر افتادن سلامت جسمی از جمله آثار منفی و آسیب‌های ناشی از استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی است [۷].

با پیدایش شبکه‌های اجتماعی، استفاده از این شبکه‌ها جزء جدایی‌ناپذیری از زندگی بسیاری از دانشجویان شده است که روی کلیه جوانب زندگی دانشجویی از جمله میزان

با استفاده از پرسشنامه محقق ساخته‌ای جمع‌آوری شد که با توجه به مطالعات مشابه قبلی تنظیم شد [۲۱-۱۸، ۱۶، ۱۵، ۱۰، ۷]. این پرسشنامه دارای دو قسمت اصلی: اطلاعات جمعیت شناختی با ۱۲ سؤال (سن، جنس، وضعیت تا هل، محل زندگی، نام دانشکده، رشته تحصیلی، مقطع تحصیلی، ترم تحصیلی، معدل ترم، معدل کل، سطح تحصیلات پدر و سطح تحصیلات مادر) و بدنه اصلی پرسشنامه با ۱۲ سؤال (شبکه‌های اجتماعی مورد استفاده، بیشترین شبکه اجتماعی مورد استفاده، زمان اولین عضویت در شبکه‌های اجتماعی، بیشترین مقطع زمانی استفاده از شبکه‌های اجتماعی در روز، انگیزه استفاده از شبکه‌های اجتماعی، فواصل زمانی استفاده از شبکه‌های اجتماعی، میزان استفاده از شبکه‌های اجتماعی در روز، میزان خواب در شب، تعداد شبکه‌های اجتماعی مورد استفاده، میزان وابستگی به شبکه‌های اجتماعی، تعداد ساعات مطالعه در طول ترم، تعداد ساعات مطالعه در زمان امتحانات) بود. در این مطالعه عملکرد تحصیلی دانشجویان با معدل کل و میزان استفاده از شبکه‌های اجتماعی با تعداد ساعات استفاده از این شبکه‌ها سنجیده شد.

برای تعیین روایی محتوا، پرسشنامه در اختیار هفت نفر از متخصصان مدیریت اطلاعات سلامت و آموزش پزشکی قرار گرفت تا از نظر اعتبار محتوایی بررسی شوند. گویه‌هایی که در مورد آن‌ها توافق وجود نداشت اصلاح شدند. رعایت دستور زبان، استفاده از کلمات مناسب و قرار گرفتن گویه‌ها در جای مناسب هم مورد بررسی قرار گرفت. برای محاسبه ضریب نسبت روایی محتوا یا CVR^۱ از متخصصان مذکور خواسته شد تا هر گویه را در طیف سه‌قسمتی؛ ضروری، مفید اما غیرضروری و غیرضروری دسته‌بندی کنند. سپس پاسخ‌ها براساس فرمول CVR محاسبه شد. برای بررسی شاخص CVI^۲ سه معیار سادگی، مرتبط بودن و وضوح به‌طور جداگانه در طیف چهارقسمتی غیر مرتبط تا حدودی مرتبط، مرتبط و کاملاً مرتبط نمره دهی شد. امتیاز CVI با تجمیع امتیازات موافق برای هر گویه تقسیم‌بندی تعداد کل متخصصان محاسبه شد. امتیاز هر گویه ای که

بیشترین تأثیر مثبت را بر عملکرد تحصیلی این دانشجویان نشان داده است [۱۷]. همچنین، براساس یافته‌های جعفری و همکاران، بین استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی و عملکرد تحصیلی همبستگی منفی معناداری وجود دارد. همچنین شدت استفاده از این شبکه‌ها بالاترین همبستگی منفی معنادار را با عملکرد تحصیلی نشان می‌دهد [۷].

با وجود اهمیت موضوع، تاکنون مطالعه‌ای با این رویکرد در استان سیستان و بلوچستان انجام نشده است. شبکه‌های اجتماعی مجازی به‌عنوان پدیده‌ای نوظهور، گسترش روزافزونی یافته و ابعاد گوناگون زندگی کاربران را تحت تأثیر قرار داده‌اند. از سوی دیگر، دانشجویان علوم پزشکی زاهدان نیز به دلیل پیشرفت سریع دانش پزشکی، نیاز مبرمی به دسترسی به اطلاعات به‌روز دارند. استفاده صحیح از این شبکه‌ها می‌تواند مزایای قابل توجهی برای آنان به همراه داشته باشد، در حالی که عدم استفاده مطلوب از آن‌ها ممکن است به بروز مشکلات فردی، خانوادگی و تحصیلی منجر شود. این آسیب‌ها به‌نوبه خود می‌توانند عملکرد دانشگاه‌های علوم پزشکی و حتی نظام سلامت کشور را تحت تأثیر قرار دهند. با توجه به این ملاحظات، پژوهش حاضر باهدف تعیین رابطه میان استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی و عملکرد تحصیلی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی زاهدان انجام شده است. نتایج حاصل از این پژوهش می‌تواند توسط مدیران و برنامه‌ریزان آموزشی برای تعیین راهبردهای مناسب برای مقابله با آثار شبکه‌های اجتماعی استفاده شود.

مواد و روش‌ها:

این مطالعه از نظر هدف کاربردی و با توجه به روش اجرا از نوع توصیفی تحلیلی است. جامعه این مطالعه ۴۱۶۲ دانشجوی مشغول به تحصیل در دانشگاه علوم پزشکی زاهدان در سال ۱۴۰۳ بودند که حداقل یک‌ترم از شروع تحصیل آن‌ها گذشته بود. حجم نمونه مطالعه براساس جدول مورگان ۳۵۲ نفر برآورد شد. ۱۰ درصد نیز به نمونه‌ها جهت اطمینان اضافه گردید و تعداد نهایی ۳۸۷ دانشجو در نظر گرفته شد. نمونه‌های پژوهش به روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. داده‌های مطالعه

1 Content Validity Ratio

2 Content Validity Index

بزرگ‌تر از ۰/۷۵ بود، مورد تأیید قرار گرفت.

پرسشنامه تحلیل شدند.

برای تعیین پایایی، پرسشنامه در اختیار ۲۰ نفر از دانشجویان قرار گرفت و با استفاده از روش آزمون- باز آزمون و با تعیین ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۳ تأیید شد. سپس میزان توافق و مقدار آماره کاپا برای هر یک از گویه‌ها تعیین و در پایان پرسشنامه در ۲۴ گویه طراحی و شاخص روایی محتوا برای تمام گویه‌ها بین ۰/۸۲ تا ۰/۹۴ برآورد شد. داده‌های گردآوری شده با کمک نرم‌افزار SPSS تحلیل شدند. برای تحلیل از آمارهای توصیفی (فراوانی، درصد، میانگین، انحراف معیار) و تحلیلی (آزمون همبستگی پیرسون) استفاده شد.

یافته‌ها:

براساس اطلاعات به‌دست‌آمده از مجموع ۳۸۷ پرسشنامه توزیع شده، همه پرسشنامه‌ها برگشت داده شدند. با توجه به اینکه چهار مورد از پرسشنامه‌ها ناقص تکمیل شده بودند از مطالعه کنار گذاشته شدند، بنابراین داده‌های ۳۸۳

براساس اطلاعات به‌دست‌آمده از بین ۳۸۳ نفر شرکت‌کننده در مطالعه، نظر جنسیت بیشترین آن‌ها ۲۲۱ نفر (۵۷/۷ درصد) مرد بودند. از نظر وضعیت تا هل بیشترین آن‌ها ۳۵۱ نفر (۹۱/۷ درصد) مجرد بودند. بیشتر شرکت‌کنندگان (۶۴/۲ درصد) ساکن خوابگاه بودند. دامنه سنی دانشجویان بین ۱۸ تا ۵۰ سال بود و متوسط سنی آن‌ها ۲/۵۵ ± ۲۱/۷۰ سال بود. بیشتر شرکت‌کنندگان ۱۲۲ نفر (۳۱/۹ درصد) در دانشکده پزشکی مشغول به تحصیل بودند. اکثر شرکت‌کنندگان ۲۴۴ نفر (۶۳/۶ درصد) دانشجوی مقطع کارشناسی بودند. تحصیلات اکثر پدران ۱۳۴ نفر (۳۴/۹ درصد) و مادران دانشجویان ۱۸۷ نفر (۴۸/۸ درصد) کارشناسی بود. معدل ترم گذشته دانشجویان شرکت‌کننده در پژوهش در دامنه ۱۲ تا ۲۰ با متوسط ۱/۲۹ ± ۱۶/۵۱ و معدل کل آن‌ها در دامنه ۱۱-۲۰ با متوسط ۱/۳۵ ± ۱۶/۰۴ بود (جدول ۱).

جدول ۱: مشخصات جمعیت شناختی مشارکت‌کنندگان

نام متغیر	تعداد	درصد
سن برحسب سال ۲۱/۷±۲/۵۵۰	۲۰-۱۸	۲۶/۳
	۲۳-۲۱	۶۳/۹
	۲۶-۲۴	۸/۳
	۲۷=<	۱/۳
جنسیت	مرد	۵۷/۷
	زن	۴۲/۳
وضعیت تا هل	مجرد	۹۱/۷
	متاهل	۸/۳
محل زندگی	خوابگاه	۶۴/۲
	غیر خوابگاه (منزل پدری)	۳۵/۸
دانشکده محل تحصیل	پزشکی	۳۱/۹
	پیراپزشکی	۲۱/۱
	پرستاری و مامایی	۱۵/۹
	توان‌بخشی	۱۲/۳
	دندانپزشکی	۱۰/۷
	بهداشت	۸/۱
مقطع تحصیلی	کاردانی	۰/۳
	کارشناسی	۶۳/۶
	کارشناسی ارشد	۱/۸
	پزشکی عمومی	۳۳/۸
	دکترای تخصصی	۰/۵

جدول ۱: مشخصات جمعیت شناختی مشارکت‌کنندگان

نام متغیر	تعداد	درصد
سطح تحصیلات پدر	بی‌سواد	۱۰
	زیر دیپلم	۳۲
	دیپلم	۷۸
	کاردانی	۵۶
	کارشناسی	۱۳۴
سطح تحصیلات مادر	کارشناسی ارشد و بالاتر	۷۳
	بی‌سواد	۲۱
	زیر دیپلم	۷۰
	دیپلم	-
	کاردانی	۸۰
معدل کل تا ترم‌های گذرانده شده	کارشناسی	۱۸۷
	کارشناسی ارشد و بالاتر	۲۵
	کمتر از ۱۴	۳۶
	۱۴-۱۷	۲۹۳
	بیشتر از ۱۷	۵۴

به ریسرچ گیت بود. از بین شبکه‌های اجتماعی اینستاگرام با ۱۱۸ نفر (۳۰/۸ درصد) پر استفاده‌ترین شبکه‌های اجتماعی و تلگرام و توییتر هر کدام با یک نفر (۳ درصد) دارای کمترین استفاده بودند (جدول ۲).

بر اساس اطلاعات به دست آمده اکثر دانشجویان ۳۰۶ نفر (۷۹/۸ درصد) زمان اولین عضویت خود را در شبکه‌های اجتماعی قبل از ورود به دانشگاه ذکر کرده بودند. بیشترین عضویت در شبکه‌های اجتماعی مربوط به شبکه واتس‌آپ ۳۷۲ نفر (۹۶/۱ درصد) و کمترین ۴ نفر (۱ درصد) مربوط

جدول ۲: توزیع فراوانی استفاده از شبکه‌های اجتماعی توسط جامعه پژوهش به تفکیک زمان اولین عضویت، میزان عضویت و پر استفاده‌ترین شبکه‌های اجتماعی

نام متغیر	تعداد	درصد
زمان اولین عضویت در شبکه‌های اجتماعی	قبل از دانشگاه	۳۰۶
	سال اول	۷۲
	سال دوم	۵
میزان عضویت در شبکه‌های اجتماعی	واتس‌آپ	۳۷۲
	تلگرام	۳۶۷
	اینستاگرام	۳۳۶
	توییتر	۱۰۹
	فیس‌بوک	۶۱
	لینکداین	۲۷
	ریسرچ گیت	۴
پر استفاده‌ترین شبکه‌های اجتماعی	اینستاگرام	۱۱۸
	واتس‌آپ	۱۰۰
	تلگرام	۷۷
	واتس‌آپ و تلگرام	۴۴
	تلگرام و اینستاگرام	۱۹
	واتس‌آپ و توییتر	۷
	همه شبکه‌ها	۶
	توییتر	۵
	یوتیوب	۲
	واتس‌آپ و توییتر	۲

جدول ۲: توزیع فراوانی استفاده از شبکه‌های اجتماعی توسط جامعه پژوهش به تفکیک زمان اولین عضویت، میزان عضویت و پراستفاده‌ترین شبکه‌های اجتماعی

نام متغیر	تعداد	درصد
فیس‌بوک	۱	۰/۳
اینستاگرام و یوتیوب	۱	۰/۳
تلگرام و توییتر	۱	۰/۳

زمان استفاده از شبکه‌های اجتماعی ۳ تا ۴ ساعت در روز از طرف ۱۶۱ نفر (۴۲ درصد) ذکر شده بودند. بیشتر شرکت‌کنندگان ۱۷۱ نفر (۴۴/۶ درصد) زمان استفاده از شبکه‌های اجتماعی بعد از ظهر ذکر کرده بودند (جدول ۳).

انگیزه بیشترین شرکت‌کنندگان ۳۷۲ نفر (۸۱/۷ درصد) در استفاده از شبکه‌های اجتماعی برای سرگرمی با و انگیزه کمترین آن‌ها ۵۰ نفر (۸۱/۷ درصد) مربوط به سایر موارد بود. اکثر دانشجویان ۳۲۲ نفر (۸۴/۱ درصد) میزان استفاده از شبکه‌های اجتماعی را هر روز ذکر کرده بودند و بیشترین

جدول ۳: توزیع فراوانی نوع انگیزه، میزان استفاده در هفته و روز و زمان فعالیت در شبکه‌های اجتماعی توسط جامعه پژوهش

نام متغیر	تعداد	درصد
سرگرمی	۳۱۶	۸۱/۷
ارتباط با دوستان کنونی	۲۸۲	۷۲/۹
ارتباط با دوستان قبلی	۲۱۰	۵۴/۳
به اشتراک گذاشتن تصاویر	۱۹۳	۴۹/۹
پیدا کردن دوست جدید	۱۹۰	۴۹/۱
آموزش	۱۸۰	۴۶/۵
استفاده از تجربه سایرین	۹۱	۲۳/۵
سایر موارد	۵۰	۱۲/۹
هر روز	۳۲۲	۸۴/۱
روزهای متفاوت	۳۷	۹/۷
یک‌بار در هفته	۱۰	۲/۶
۲-۳ بار در هفته	۷	۱/۸
۴ بار و بیشتر	۷	۱/۸
کمتر از یک ساعت	۲۴	۶/۳
۱-۲ ساعت	۱۱۸	۳۱
۳-۴ ساعت	۱۶۱	۴۲
۵-۶ ساعت	۵۳	۱۳/۷
۷ ساعت و بیشتر	۲۷	۷
صبح	۳۴	۸/۸
ظهر	۲۹	۷/۶
بعد از ظهر	۱۷۱	۴۴/۶
شب	۱۴۹	۳۹

ساعت مطالعه در طول ترم را یک ساعت در روز ذکر کرده بودند. در زمان امتحانات اکثر دانشجویان ۱۲۹ نفر (۳۳/۶ درصد) میزان مطالعه خود را شش تا هشت ساعت در روز ذکر کرده‌اند. بیشتر دانشجویان ۲۶۲ نفر (۶۸/۴ درصد) ذکر کردند که بیشتر از شش ساعت در شب استراحت می‌کنند (جدول ۴).

اکثر دانشجویان ۲۰۸ نفر (۵۴/۳ درصد) تعداد شبکه‌های اجتماعی مورد استفاده خود را سه شبکه ذکر کرده بودند و شش نفر (۱/۶ درصد) فقط از یک شبکه استفاده می‌کردند. میزان وابستگی به شبکه‌های اجتماعی توسط اکثر دانشجویان ۱۵۸ نفر (۴۱/۱ درصد) در حد متوسط ذکر شده بود. اکثر دانشجویان ۱۱۶ نفر (۳۰/۳ درصد) میزان

جدول ۴: توزیع فراوانی تعداد شبکه مورد استفاده، میزان وابستگی به شبکه‌های اجتماعی، میزان مطالعه به‌طور معمول و در زمان امتحانات و میزان استراحت در شب توسط جامعه پژوهش

نام متغیر	تعداد	درصد
تعداد شبکه‌های اجتماعی مورد استفاده	۱	۱/۶
	۲	۸/۱
	۳	۵۴/۳
	۴	۲۲/۲
	۵ و بیشتر	۱۳/۸
میزان وابستگی به شبکه‌های اجتماعی	خیلی زیاد	۹/۶
	زیاد	۳۳/۹
	متوسط	۴۱/۳
	کم	۱۰
	خیلی کم	۵/۲
میزان مطالعه به‌طور معمول	اصلاً	۲۷/۷
	یک ساعت	۳۰/۳
	دو ساعت	۲۳/۵
	سه ساعت	۱۴/۳
	چهار ساعت و بیشتر	۵/۲
میزان مطالعه در زمان امتحانات	۲-۴ ساعت	۷/۳
	۴-۶ ساعت	۱۹/۱
	۶-۸ ساعت	۳۳/۶
	۸-۱۰ ساعت	۱۹/۱
	۱۰ ساعت و بیشتر	۲۰/۹
میزان استراحت در شب	کمتر از ۲ ساعت	۰/۳
	کمتر از ۳ ساعت	۱
	۳-۵ ساعت	۱۵/۹
	کمتر از ۶ ساعت	۱۴/۴
	بیشتر از ۶ ساعت	۶۸/۴

جدید»، «استفاده از تجربه سایرین» و سایر انگیزه‌ها)، سکونت در خوابگاه و سطح تحصیلات پدر و مادر با معدل کل دانشجویان رابطه آماری معناداری وجود دارد ($P < 0.05$).

مطابق نتایج (جدول ۵)، بین متغیرهای عضویت در شبکه‌های اجتماعی پیش از ورود به دانشگاه، میزان استفاده بیشتر در طول ترم، انگیزه‌های کاربری شبکه‌های اجتماعی (به‌ویژه «به اشتراک‌گذاری تصاویر»، «پیدا کردن دوست

جدول ۵. نتایج آزمون‌های معناداری رابطه بین متغیرهای فردی-تحصیلی و کاربری شبکه‌های اجتماعی با معدل کل دانشجویان

نام متغیر	P-Value
زمان اولین عضویت در شبکه‌های اجتماعی (قبل از ورود به دانشگاه)	۰/۰۱۹
میزان استفاده از شبکه‌های اجتماعی در طول ترم	۰/۰۲۲
محل سکونت	۰/۰۳۱
تحصیلات پدر	۰/۰۱۰
تحصیلات مادر	۰/۰۳۷
انگیزه استفاده از شبکه‌های اجتماعی:	
استفاده از تجربه سایرین	۰/۰۳۵
پیدا کردن دوست جدید	۰/۰۰۴

جدول ۵. نتایج آزمون‌های معناداری رابطه بین متغیرهای فردی-تحصیلی و کاربری شبکه‌های اجتماعی با معدل کل دانشجویان

نام متغیر	P-Value
به اشتراک گذاشتن تصاویر	۰/۰۰۱
سایر موارد (انگیزه‌های دیگر)	۰/۰۰۳

دیگر باشد. بنابراین به نظر می‌رسد رابطه بین استفاده از شبکه‌های اجتماعی و عملکرد تحصیلی تحت تأثیر عواملی فراتر از صرف میزان استفاده از شبکه‌های اجتماعی قرار دارد.

برخلاف مطالعه حاضر جاوید و همکاران در مطالعه خود نشان دادند استفاده از شبکه‌های اجتماعی توسط دانشجویان منجر به افزایش مشارکت و فعالیت آن‌ها در کلاس درس به علت احساس امنیت بیشتر شده بود، بهبود دسترسی به اساتید و بهبود نتایج امتحانات دانشجویان از دیگر مزایای ادغام رسانه‌های اجتماعی در آموزش در این مطالعه بود اما کاهش حضور در کلاس‌های حضوری و زمان مطالعه پس از کلاس از مشکلات این روش ذکر شده بود [۲۱]. به علاوه رفقاالله و همکاران در پژوهش خود نشان دادند که عملکرد دانشگاهی دانشجویان با استفاده از شبکه‌های اجتماعی بهبود یافته است [۱۹]. بنابراین، می‌توان گفت استفاده صحیح از شبکه‌های اجتماعی و ادغام آن‌ها در روش‌های تدریس با برنامه‌ریزی صحیح می‌تواند تأثیرات مثبتی داشته باشد. مغایرت نتایج می‌تواند ناشی از نحوه مدیریت صحیح استفاده از شبکه‌های اجتماعی در جوامع مختلف باشد.

یافته‌های مطالعه حاضر حاکی از آن بود که بیشترین عضویت در شبکه‌های اجتماعی مربوط به شبکه‌های واتس‌آپ و تلگرام و اینستاگرام و کمترین عضویت مربوط به ریسرچ گیت و لینکداین بود. پراستفاده‌ترین شبکه‌های اجتماعی ذکر شده توسط جامعه پژوهش اینستاگرام و واتس‌آپ و کم استفاده‌ترین شبکه‌های اجتماعی فیس‌بوک و یوتیوب بودند. این در حالی است که در مطالعه محمد و همکاران یوتیوب پراستفاده‌ترین شبکه اجتماعی ذکر شده است [۱۸]. این مغایرت می‌تواند ناشی از محبوبیت این شبکه‌ها در ایران به علت دسترسی ساده‌تر و استفاده

بحث و نتیجه‌گیری:

یافته‌های پژوهش نشان داد که بین میزان استفاده از شبکه‌های اجتماعی و معدل کل ارتباط معنی‌داری وجود دارد و دانشجویانی که بیشتر از شبکه‌های اجتماعی استفاده می‌کردند معدل پایین‌تری داشتند که با نتایج مطالعات متعددی هم‌خوانی دارد [۵،۷،۱۷]. رضوانی و عجم در مطالعه خود نشان دادند که افزایش میزان استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی با کاهش درگیری تحصیلی دانشجویان همراه بوده است و این عدم درگیری در مسائل تحصیلی و تکالیف یادگیری را دلیل افت عملکرد تحصیلی دانشجویان ذکر کردند [۱۶]. شاهسون و همکاران هم در مطالعه خود بر تأثیر منفی استفاده از شبکه‌های اجتماعی بر تمرکز دانشجویان و به دنبال آن خستگی در کلاس، افت تحصیلی و کمبود زمان در آماده شدن برای امتحانات اشاره کردند [۵]. از سوی دیگر عبدالهی خلج و کبودی در مطالعه خود بهبود همکاری در مطالعه، تقویت روابط دوستانه و اعتماد به هم‌کلاسی‌ها و همچنین ایجاد انگیزه و تعهد را از تأثیرات مثبت شبکه‌های اجتماعی بر کاربران ذکر کردند ولی به کمبود زمان، کمبود توجه و ایجاد اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی هم به‌عنوان نگرانی‌های مرتبط با شبکه‌های اجتماعی اشاره کردند [۲۰]. برخی مطالعات با اشاره به کاهش درگیری تحصیلی، خستگی شناختی و کمبود زمان، یافته‌های پژوهش حاضر را تأیید می‌کنند [۵،۱۶]. در مقابل، مطالعه عبدالهی خلج و کبودی ضمن گزارش تأثیرات مثبت شبکه‌های اجتماعی (افزایش همکاری و انگیزه)، پیامدهای منفی (کاهش توجه و اعتیاد به شبکه مجازی) را نیز برشمرده که در واقع مکمل یافته‌های فعلی است [۲۰]. تفاوت در متغیرهایی نظیر کیفیت استفاده از شبکه‌های مجازی، خودتنظیمی یادگیری و مقطع تحصیلی می‌تواند توجیه‌گر احتمالی تضاد یا تعدیل نتایج در پژوهش‌های

اجتماعی پیش از ورود به دانشگاه، زندگی در خوابگاه و پایین بودن سطح تحصیلات والدین نیز با نمرات تحصیلی پایین‌تر مرتبط بودند. با وجود پتانسیل آموزشی شبکه‌های اجتماعی، استفاده بی‌قاعده و بدون نظارت از آن‌ها که انگیزه اصلی آن سرگرمی و ارتباطات اجتماعی است، می‌تواند به کاهش ساعات مطالعه، پرت شدن حواس و درنهایت افت عملکرد آموزشی دانشجویان منجر شود. از این‌رو، ترویج فرهنگ استفاده آگاهانه و متعادل از فضای مجازی و تقویت مهارت‌های مدیریت زمان در میان دانشجویان و سوق دانشجویان به سمت استفاده علمی از شبکه‌های اجتماعی ضروری به نظر می‌رسد.

با توجه به تأیید رابطه منفی معنادار بین میزان استفاده از شبکه‌های اجتماعی و عملکرد تحصیلی، همچنین نقش تعدیل‌گر متغیرهایی نظیر کیفیت استفاده از شبکه اجتماعی، خودتنظیمی یادگیری، محل سکونت (به‌ویژه خوابگاه) و سطح تحصیلات والدین، پیشنهاد می‌گردد که دانشگاه‌ها نسبت به طراحی و اجرای برنامه‌های آموزش سواد رسانه‌ای و خودتنظیمی تحصیلی، به‌ویژه برای دانشجویان ساکن در خوابگاه‌ها، اقدام نمایند. افزون بر این، با توجه به اینکه انگیزه‌هایی نظیر سرگرمی، ارتباط با دوستان و اشتراک‌گذاری تصاویر با معدل پایین‌تری همراه بوده است، هدایت دانشجویان به سمت استفاده هدفمند و آموزشی از شبکه‌های اجتماعی تخصصی همچون ریسرچ گیت و لینکدین که محتوای علمی و دانشگاهی ارائه می‌دهند، می‌تواند اثربخش واقع شود. به‌علاوه، ادغام برنامه‌ریزی‌شده و نظام‌مند شبکه‌های اجتماعی در فرآیند تدریس (همسو با یافته‌های مطالعات پیشین) همراه با آگاه‌سازی مستمر از پیامدهای استفاده بی‌رویه، می‌تواند ضمن حفظ مزایای مشارکت محوری و تعامل آموزشی، از افت تحصیلی دانشجویان پیشگیری نماید.

این مطالعه دارای محدودیت‌هایی بوده است. یکی از محدودیت‌های این مطالعه، قابل‌تعمیم نبودن نتایج است، چراکه این پژوهش صرفاً بر روی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی زاهدان متمرکز بوده است. از این‌رو، یافته‌های آن ممکن است به دلیل تفاوت‌های فرهنگی، اجتماعی

رایج‌تر از این شبکه‌ها در امور آموزشی، تجاری و تبلیغاتی نسبت به سایر شبکه‌های اجتماعی باشد.

دانشجویانی که زمان اولین عضویت خود در شبکه‌های اجتماعی را قبل از ورود به دانشگاه ذکر کرده بودند معدل پایین‌تری داشتند. بیشترین انگیزه ذکر شده از سوی دانشجویان سرگرمی و ارتباط با دوستان کنونی ذکر شده بود. این نتایج با مطالعه پاتیل و همکاران در کشور هند همخوانی داشت [۱۵]. بیشتر دانشجویان میزان استفاده از شبکه‌های اجتماعی را هر روز ذکر کردند و بیشتر آن‌ها ذکر کردند که هر روز سه تا چهار ساعت از شبکه‌های اجتماعی استفاده می‌کنند. همچنین، بیشترین زمان استفاده از شبکه‌های اجتماعی بعد از ظهر ذکر شده بود. بیش از نیمی از دانشجویان ذکر کردند که از سه شبکه اجتماعی استفاده می‌کنند و نیمی از دانشجویان میزان وابستگی به شبکه‌های اجتماعی را متوسط ذکر کردند.

حدود یک‌سوم از دانشجویان میزان مطالعه خود را در طول ترم یک ساعت و میزان مطالعه خود را در زمان امتحانات را شش تا هشت ساعت در روز ذکر کرده بودند. سه‌چهارم از دانشجویان ذکر کردند که بیشتر از شش ساعت در شب استراحت می‌کنند و فقط ۱/۳ درصد از آن‌ها میزان استراحت در شب را کمتر از سه ساعت ذکر کردند. دانشجویانی که نخستین عضویت آن‌ها در شبکه‌های اجتماعی پیش از ورود به دانشگاه بوده و همچنین میزان استفاده بیشتری از این شبکه‌ها در طول ترم داشته‌اند، از معدل کل پایین‌تری برخوردار بوده‌اند. به‌علاوه، دانشجویانی که انگیزه‌های خود از استفاده از شبکه‌های اجتماعی را به ترتیب استفاده از تجربه سایرین، پیدا کردن دوست جدید، به اشتراک گذاشتن تصاویر و سایر موارد گزارش کرده بودند، به‌طور معنی‌داری معدل پایین‌تری داشتند.

این پژوهش نشان می‌دهد که استفاده گسترده و عمدتاً تفریحی شبکه‌های اجتماعی، تأثیر منفی بر پیشرفت تحصیلی دانشجویان دارد. یافته‌ها حاکی از آن است که میان مدت‌زمان استفاده از پلتفرم‌های شبکه اجتماعی و کاهش معدل کل رابطه‌ای مستقیم وجود داشته است. افزون بر این، عواملی مانند شروع عضویت در شبکه‌های

هیچ گونه تضاد منافی از سوی پژوهشگران گزارش نشده است.

تشکر و قدردانی

این مقاله برگرفته شده از طرح شماره ۱۰۴۶۴ مصوب معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه علوم پزشکی زاهدان است. نویسندگان از تمامی دانشجویانی که در تکمیل پرسشنامه با تیم پژوهش همکاری کردند صمیمانه قدردانی می‌کنند.

و زیرساختی، به دانشجویان سایر دانشگاه‌ها یا رشته‌های تحصیلی دیگر قابل تعمیم نباشد. محدودیت دوم به روش گردآوری داده‌ها مربوط می‌شود، زیرا داده‌های این مطالعه با استفاده از پرسشنامه خود گزارش دهی جمع‌آوری شده‌اند. این روش ممکن است تحت تأثیر سوگیری‌های فردی مانند تمایل به ارائه پاسخ‌های مطلوب اجتماعی قرار گیرد، به‌ویژه در سؤالات مرتبط با میزان و انگیزه استفاده از شبکه‌های اجتماعی که می‌تواند بر دقت نتایج تأثیر بگذارد. آخرین محدودیت نیز به ماهیت مقطعی این مطالعه بازمی‌گردد. این ماهیت امکان استنباط رابطه علی و معلولی را فراهم نمی‌کند. به‌عبارت دیگر، اگرچه رابطه معناداری بین استفاده از شبکه‌های اجتماعی و معدل پایین‌تر مشاهده شد، نمی‌توان با قطعیت گفت که آیا استفاده بیش‌ازحد از شبکه‌های اجتماعی علت کاهش معدل است، یا دانشجویان با معدل پایین‌تر به دلایل دیگر بیشتر جذب این شبکه‌ها می‌شوند. پیشنهاد می‌شود مطالعات کیفی برای تکمیل یافته‌های موجود انجام شوند.

ملاحظات اخلاقی:

پیروی از اصول اخلاق در پژوهش

این مطالعه دارای تاییدیه اخلاقی به شماره IR.ZAUMS.REC.1400.280 از دانشگاه علوم پزشکی زاهدان است.

حامی مالی

این مقاله از طرف هیچ نهادی حمایت مالی نداشته است.

مشارکت نویسندگان

افسانه کریمی: طراحی مطالعه، گردآوری داده‌ها و نگارش مقاله؛ جاوید دهقان حقیقی: تحلیل داده‌ها و نگارش مقاله؛ علی‌علی‌آبادی: گردآوری و نگارش مقاله؛ جهان‌پور علی‌پور: طراحی مطالعه، گردآوری و نگارش مقاله.

تعارض منافع

References

1. Dastani M. The role of social networks on academic achievement of Gonabad University of Medical Science's students. *JMED*. 2016; 11(2):153-60. [In Persian] [Link](#)
2. Gan Z, Mao Y, Zeng C, Wang Z. To what extent and how does internet penetration affect a firm's upgrading in the global value Chain? Evidence from China. *Sustainability*. 2025; 17(7):3231. DOI: [10.3390/su17073231](#)
3. Meshesha NA, Atnafu DD, Hussien M, Tizie SB, Dube GN, Bitacha GK. Internet use, spatial variation and its determinants among reproductive age women in Ethiopia. *BMC Public Health*. 2024; 24(1):2374. DOI: [10.1186/s12889-024-19809-8](#) PMID: [39223537](#)
4. Khalifeh GA, Falahi M, Kovos Zadeh S. Study the social relationships and academic achievement of 10th grade female students based on their degree of dependence on virtual social networks. *Educ Strategy Med Sci*. 2018; 11(4):53-62. [In Persian] DOI: [10.29252/edcbmj.11.04.07](#)
5. Shahsavand S, Vala R. The relationship between the presence on social networks with academic failure and lack of time to prepare for exams in college students Islamic Azad University Branch. *EAR*. 2017; 8(32):111-27. [In Persian] [Link](#)
6. del Fresno García M, Daly AJ, Segado Sanchez-Cabezudo S. Identifying the new influences in the internet Era: Social media and social network analysis. *REIS*. 2016; (153). DOI: [10.5477/cis/reis.153.23](#)
7. Jafari A, Faramarziani S, Malekpour M. The impact of virtual social networks on students' academic performance (case study: First and second secondary school students in Ardabil). *Educational Technologies in Learning*. 2017; 3(10):1-5. [In Persian] DOI: [10.22054/jti.2019.43723.1272](#)
8. Gholamian B, Rajabi-Vardanjani H, Shagholian A. Prevalence of internet addiction and its association with anxiety, depression, and stress in high school students during the COVID-19 pandemic. *J Shahrekord Univ Med Sci*. 2024; 26(4):135-9. [In Persian] DOI: [10.34172/jsums.849](#)
9. Nazari A, Hosseinnia M, Heydari H, Garmaroudi G. Depression, anxiety, and stress associated with Internet addiction in Iranian general population: A cross-sectional study. *J Educ Health Promot*. 2025; 14:52. DOI: [10.4103/jehp.jehp_1766_23](#) PMID: [40144180](#)
10. Samadi M, Amirdavar S. Study of the relationship between the amount and type of activity on virtual social networks with happiness aggression in undergraduate students living in dormitories at Tabriz Azad University. *Women and Family Studies*. 2018; 11(42):105-24. [In Persian] [Link](#)
11. Rahimidoost G, Sayahi N, Falahi M. The ways of using its college teachers from virtual social networks in education. *Educ Strategy Med Sci*. 2018; 11(3):89-97. [In Persian] DOI: [10.29252/edcbmj.11.03.11](#)
12. Liu H, Ai J, Shi J, Wang Z, Gu X. The impact of internet usage preferences on secondary students' mathematical literacy. *Sci Rep*. 2025; 15(1):34712. DOI: [10.1038/s41598-025-18405-z](#) PMID: [41053167](#)
13. Romero-López M, Pichardo C, De Hocés I, García-Berben T. Problematic internet use among university students and its relationship with social skills. *Brain Sci*. 2021; 11(10):1301. DOI: [10.3390/brainsci11101301](#) PMID: [34679366](#)
14. Kolhar M, Kazi RNA, Alameen A. Effect of social media use on learning, social interactions, and sleep duration among university students. *Saudi J Biol Sci*. 2021; 28(4):2216-22. DOI: [10.1016/j.sjbs.2021.01.010](#) PMID: [33911938](#)
15. Patil SS, Goswami N, Patil SR. Pattern of social media platform use among students from health sciences university. *J Datta Meghe Inst Med Sci Univ*. 2024; 19(1):82-6. DOI: [10.4103/jdmimsu.jdmimsu_749_23](#)
16. Rezvani A, Ajam A. Relationship between the use of virtual social networks with academic engagement and academic achievement among students of Birjand University of Medical Sciences. *J Med Edu Dev*. 2019; 10(4):347-62. [In Persian] DOI: [10.22118/edc.2019.99570](#)
17. Razeghi N, Omran S, Kazemi M. The effect of social networks on the educational and research performance of post-graduate students at the university of Mazandaran, Iran. *Journal of Educational Planning Studies*. 2020; 9(17):282-98. [In Persian] DOI: [10.22080/eps.2021.3201](#)
18. Mohammad B, Kia AA, Khaniki H. The Impact of virtual social networks on students' academic performance in the Kurdistan Region of Iraq. *New Media Studies*. 2024; 10(40):30-1. [In Persian] DOI: [10.22054/nms.2025.80612.1729](#)
19. Rfeqallah M, Kasim R, AM Ali F, Al-Ghaffar YA. The effects of social networking sites use on students' academic performance at the university of Taiz. *JITM*. 2022; 14(Special Issue):37-56. DOI: [10.22059/jitm.2022.84884](#)
20. Abdollahi Khalaj M, Kaboudi A. Investigating the impact of online social media on users and their strong and weak points (Case Study: Students of Payame Noor University in Tehran). *Rasaneh*. 2021; 31(4):121-38. [In Persian] [Link](#)
21. Javaeed A, Kibria Z, Khan Z, Ghauri SK. Impact of social media integration in teaching methods on exam outcomes. *Adv Med Educ Pract*. 2020; 11:53-61. DOI: [10.2147/AMEP.S209123](#) PMID: [32021544](#)